

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Kulturmiljöenheten
Antikvarie
Lena Emanuelsson

Beslut
2023-11-27

Diarienummer
432-24016-2022

Sida
1(3)

Föreningen Fasad
Fasad.gbg@gmail.com

Väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Valhallabadet Fastigheten Heden 34:20 i Göteborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår er ansökan om byggnadsminnesförklaring av Valhallabadet på rubricerad fastighet.

Ärendet

Enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950) 3 kap 1 § får Länsstyrelsen förklara en byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde för byggnadsminne. Bestämmelserna om byggnadsminnen får också tillämpas på parker, trädgårdar eller andra anläggningar.

Ni har skrivit till Länsstyrelsen och väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Valhallabadet i Göteborg.

Länsstyrelsen remitterade ärendet till Higab i egenskap av fastighetsägare den 10 januari 2023. Higab inkom med svar i ärendet den 3 juli och avstyrkte ansökan om byggnadsminnesförklaring med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut om att uppföra en ny arena på platsen för Valhallabadet vilket innebär en rivning av Valhallabadet.

Valhallabadet

Valhallabadet uppfördes 1956 efter ritningar av arkitekt Nils Olsson och Gustaf Samuelsson. Byggnaden gavs en tidstypisk utformning i samarbete med konstnärer och inredningsarkitekter. Ritningarna belönades med ett OS-brons vid de Olympiska spelen i tävlingsgrenen Konst- och kultur. Valhallabadet utgör tillsammans med Pontusbadet i Luleå landets bäst bevarade större badhus uppförda under 1950-talet. Pontusbadet förklarades som byggnadsminne 2003.

På uppdrag av Göteborgs Stad, Stadsledningskontoret, tog företaget Antiquum 2014 fram ett kulturmiljöunderlag. Syftet med underlaget var att ge en fördjupad beskrivning och karaktärisering av Valhallabadets värden och egenskaper. I kulturmiljöunderlaget bedömdes Valhallabadet sammantaget som en mycket kulturhistoriskt värdefull anläggning med stora arkitektoniska och upplevelsemässiga värden såväl ur ett lokalt som nationellt perspektiv. Byggnaden bedömdes med sin välbevarade interiör och exteriör som

en representant för 1950-talets arkitektoniska ideal och kvalitetsmedvetna byggande.

Valhallabadet är utpekad som en kulturhistoriskt värdefull byggnad i Göteborgs bevarandeprogram. Byggnaden bedöms med sina höga kulturhistoriska värden som en särskilt värdefull byggnad enligt PBL 8:13 som innebär ett förvanskningförbud.

Valhallabadet har sedan den uppfördes varit tillgänglig för alla samhällsgrupper och utgjort en viktig och välbesökt social mötesplats.

Planering för en ny arena

Sedan många år tillbaka har frågan om en ny arena diskuterats i kommunen och hur denna kan integreras i evenemangsområdet. Ett nybyggnadsalternativ med arena inom kvarteret skulle medföra att den äldre delen av Valhallabadet rivs alternativt att sporthallarna och den nyare delen av Valhalla rivs.

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att omhänderta Valhallabadets kulturhistoriska värden. Vilka kulturhistoriska värden som avses och på vilket sätt de ska omhändertas är oklart.

I Valhallabadet finns i flera utrymmen många välbevarade detaljer utförda i gedigna material som samverkar till en formsäker 1950-talsutformning. Wedels mosaikvägg vid 25-metersbassängen har kommit att bli ett signum för hela Valhalla.

Det är positivt att förslag på åtgärder tas fram för att omhänderta kulturhistoriska värden i Valhalla, men det är viktigt att förslagen också kan realiseras. Att en byggnad har höga kulturhistoriska värden innebär att det finns en välbevarad helhet som i sin gestaltning och utformning berättar om sin samtid utifrån bl a sociala, arkitektoniska och samhällshistoriska företeelser. Då inventarier och fast inredning som skapats för en omsorgsfullt utformad helhet tas från sitt ursprungliga sammanhang påverkas det kulturhistoriska värdet och förståelsen för sammanhanget negativt.

Länsstyrelsens bedömning

Valhallabadet har väldokumenterade kulturhistoriska värden. Länsstyrelsen bedömer att Valhallabadet har synnerligen höga kulturhistoriska värden genom sin arkitektur och formgivning liksom höga socialhistoriska värden som en representant för 1950-talets och folkhemmets strävanden för fritid, folkhälsa m m. Sett till dessa värden kan Valhallabadet förklaras som byggnadsminne.

En byggnadsminnesförklaring kräver samtidigt att det finns förutsättningar för ett bevarande och en långsiktig förvaltning. Mot bakgrund av kommunfullmäktiges beslut om att uppföra en arena på platsen för Valhallabadet, vilket medför en rivning av byggnaden, bedömer Länsstyrelsen att förutsättningar saknas för en byggnadsminnesförklaring av Valhallabadet.

Detta beslut kan endast överklagas av Riksantikvarieämbetet.

I detta ärende har enhetschef Mats Herklint varit beslutande och antikvarie Lena Emanuelsson varit föredragande.

Beslutsort: Göteborg

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Sändlista:

Riksantikvarieämbetet

Göteborgs Stadsmuseum

Stadsbyggnadsförvaltningen i Göteborgs Kommun

Higab, Jerker Westerberg

Fastighetsregistret, kontaktperson platinaavisering